

Ostatnią część omawianego tomu stanowi artykuł Karola Tadeusza Giedrojcia SJ *Duszpasterstwo polskie w Innsbrucku dzisiaj* (s. 85-87). Prowadzone jest ono w kręgu polonijnym „Strzechy” od ponad 25 lat. Jest to szczególne świadectwo życia religijnego Polaków na Obczyźnie, ukazujące także formy pracy środowiskowej podtrzymujące i pielęgnujące polskość „przywieziona” oraz „urodzona” wśród Austriaków. Dołączone na nieliczbowanych stronach fotografie dokumentują obrazem narrację nie tylko tego ostatniego artykułu.

Wspomnieć na zakończenie trzeba – ale to już informacje spoza treści tomu – o innej jeszcze obecności Polaków w Innsbrucku: tych utrzymujących wieloletnią współpracę z katedrami historycznymi i prawniczymi Uniwersytetu Leopolda Franciszka, Polaków z analogicznych katedr (zakładów) Uniwersytetu Jagiellońskiego i Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, czego wyrazem są wspólne sesje naukowe i publikacje ich osiągnięć.

Mieczysław Wieliczko

Zawartość „Studiów Polonijnych” 1976-2000. Przewodnik bibliograficzny, oprac. ks. I. Korzeniowski, Lublin: „Bamka” Studio Komputerowo-Wydawnicze 2000, ss. 102 (Biblioteka Polonii. Seria B: Materiały i Dokumenty; 15).

Istnieje kilka wypróbowanych sposobów zestawiania bibliografii. Jeśli dotyczy ona pewnej problematyki lub pola badań naukowych, jej układ opiera się zazwyczaj na systematycznym podziale zagadnień, uwzględniającym także bardzo ważną dla naukowca kolejność chronologiczną publikacji. Klucz alfabetyczny schodzi wówczas z reguły do towarzyszących bibliografii indeksów. W przypadku bibliografii zawartości czasopisma strukturę bibliografii dyktuje podział wewnętrzny periodyku, grupujący teksty tematycznie bądź gatunkowo. Chronologia najczęściej ustępuje wtedy miejsca kolejności alfabetycznej. Stając przed zadaniem bibliograficznego opracowania zawartości 21 tomów „Studiów Polonijnych”, ks. Korzeniowski wybrał bardzo trudną drogę pośrednią. Jego *Przewodnik* staje bowiem na styku formuł właściwych bibliografiom dziedzin i zagadnień oraz tych, które przyjęto dla bibliografii zawartości czasopism.

Na treść *Przewodnika* składają się dwie części. Pierwsza z nich prezentuje ogólnie pismo, dając wykaz 21 tomów wydanych do roku 2000 włącznie, szczegółową listę wszystkich dotychczasowych członków redakcji oraz pełny spis całego środowiska autorskiego. Szkoda, że czytelność tego ostatniego osłabiła nieco zasada stawiania nazwiska przed imieniem, a dodatkowo, w przypadku osób konsekrowanych, imienia przed skrótem zakonnym. Część druga to zbiór 686 ponumerowanych pozycji bibliograficznych, który wymaga szerszego omówienia. Podzielony jest on na 42 sekcje, z których trzy odnoszą się do wybranych działów czasopisma, a 39 pozostałych –

do geografii Polonii światowej. Po zastosowaniu tych dwu kluczy podziału możliwe było oddzielenie zbioru tekstów redakcyjnych i kronikarskich od prac merytorycznie związanych z badaniami nad Polonią. Te ostatnie zaś posegregowane zostały jeszcze bardziej szczegółowo za pomocą siatki 33 haseł problemowych. W ten sposób Autor uzyskał liczbę aż 244 nagłówków, gdyż część wspomnianych haseł, np. *Historia* czy *Duszpasterstwo*, powtarza się w obrębie niemal każdej z wyróżnionych sekcji geograficznych. Z kolei szczupłość materiałów poświęconych niektórym zagadnieniom spowodowała to, że 75 nagłówków dotyczy pojedynczych pozycji bibliograficznych.

Inny problem stanowił monograficzny charakter wielu artykułów. Przykładem tu mogą być *Polacy we Włoszech* I. Korzeniowskiego [SP 21(2000), s. 123-145]. Poruszane w nim szerokie spektrum zagadnień polonijnych zmusiło Autora do wpisania tegoż artykułu pod wszystkie sześć nagłówków sekcji *Polonia włoska*. Efektem takich zabiegów w odniesieniu do wielu innych pozycji jest łączna liczba 221 powtórzeń adresów bibliograficznych w całym *Przewodniku*, a więc 30% całości zbioru. Jednym z najczęściej powtarzanych jest artykuł ks. prof. Romana Dzwonkowskiego SAC – *Instytucje życia religijnego Polaków w państwach powstałych po rozwiązaniu ZSRR* [SP 19(1998), s. 33-51]. Występuje on na pozycjach: 228, 284, 388, 393, 402, 405, 482, 492 i 662. Tak liczne powtórzenia stanowią niewątpliwie dowód konsekwencji Autora w stosowaniu raz przyjętej metody, mogą one jednak nawet najbardziej wytrwałemu czytelnikowi uniemożliwić poznanie prawdziwej liczby 466 pozycji, które składają się na zawartość 21 tomów „Studiów Polonijnych”, a z pewnością uniemożliwią sumaryczne spojrzenie na poszczególne działy pisma. Drobną nieścisłość podanej tutaj liczby (przecież $686 - 221 = 465$) wynika z faktu, że do *Przewodnika* wkradł się błąd polegający na pominięciu jednego z artykułów. W zestawieniu brakuje studium Siergieja Fiedorczyka *Polacy na południowym Sachalinie* [SP 18(1997), s. 77-114]. Błędem odmiennej natury, lecz równie kłopotliwym, z uwagi na naukowy charakter pozycji objętej bibliografią, jest zmiana treści tytułu jednej (czy tylko jednej?) z prac: K. Romaniszyn, *Wpływ migracji zagranicznych na formę organizacji rodziny* [SP 21(2000), s. 7-40]. Według *Przewodnika* tytuł ten brzmi: *Wpływ migracji zarobkowej na formę...* itd. (poz. 51, 116, 152, 223).

W zamyśle Autora *Przewodnik* miał służyć przede wszystkim jako pomoc w szybkim odnajdywaniu tekstów odnoszących się do szczegółowych zagadnień. Zważywszy na to, że tematyka polonijna jest wyjątkowo ściśle związana z geografią świata, wyodrębnienie problemów polonijnych w kluczu geograficznym porządkuje zasób informacji naukowej po linii najbardziej naturalnego podziału zagadnień. Eliminująca indeks rzeczowy gęsta siatka nagłówków podaje czytelnikowi niejako „do ręki” gotowe wykazy artykułów na każdy z 33 przewidzianych przez Autora tematów. Dobrze opracowany indeks osób pozwala łatwo odnaleźć i zestawić dorobek poszczególnych autorów, redaktorów, recenzentów i tłumaczy. To są zalety *Przewodnika*, sprawiające, że daremnie by szukać równie prostej w obsłudze, a zarazem komunikatywnej bibliografii dziedzin i zagadnień. Jednak praca ks. Korzeniowskiego miała też być prezentacją samego czasopisma. I w tym nie sprawdza się niecodzienna koncepcja z żelazną konsekwencją zrealizowana przez Autora. Informacje na temat rocznika „Studia Polonijne” kończą się tu bowiem wraz z ostatnim nazwiskiem w wykazach części pierwszej. Następnej, a przy tym zasadniczej części *Przewodnika*

używać można, kierując się wyłącznie „pytaniem o dziedzinę”, nie zaś „pytaniem o czasopismo”. Jak długo czytelnik szukać będzie w *Zawartości „Studiów Polonijnych” 1976-2000* wskazówek co do konkretnych problemów badawczych, praca ta służyć mu będzie dobrze – na miarę tego, co „Studia Polonijne” dotąd w sobie zawarły. Jeśli jednak zechciałby zapoznać się ze zwykłą, alfabetycznie uporządkowaną i zindeksowaną listą dotychczas opublikowanych tu studiów, materiałów czy recenzji; gdyby chciał ogarnąć, podsumować i o c e n i ć zasób już zreferowanych na łamach pisma badań, musi poczekać na „zwykłą” bibliografię zawartości „Studiów Polonijnych”, która zapewne w przyszłości powstanie.

Maciej B. Stępień